

УДК 631.58:633.34

Павленко О. В.*Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: pavlenkoolga22@ukr.net*

ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ НА РІВЕНЬ ЗАБУР'ЯНЕНOSTI ПОСІВІВ СОЇ ЗА СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА NO-TILL

Соя – одна з найпоширеніших високобілкових та олійних культур у світі. Її зерно та продукти переробки здатні вирішити проблему кормового білку і значно розширити продовольчі ресурси населення планети.

Найбільшою проблемою при вирощуванні сої є її низька конкурентна здатність по відношенню до бур'янів, а особливо на початкових етапах свого росту і розвитку. Втрати врожаю сої від бур'янів становлять 15–40 %, інколи вони можуть сягати близько 89 % або й до повної загибелі посівів.

Застосовуючи лише агротехнічні заходи для контролю бур'янового компоненту, не спостерігатиметься суттєве зменшення їх кількості у посівах. Тому, виникає необхідність у застосуванні гербіцидів, особливо на перших етапах органогенезу. При вирощуванні сої за системи *No-till* дана проблема набуває більшої актуальності у зв'язку з відсутністю обробки ґрунту.

No-Till – сучасна система землеробства, за якої не проводять оранку, а поверхня землі вкривається шаром спеціально подрібнених залишків рослин – пожнивних решток. Вона запобігає водній та вітровій ерозії ґрунтів, а також значно краще зберігає вологу.

Біологічні особливості сої дозволяють вирощувати її за системи *No-till*, а висока стійкість сої проти фітотоксичних речовин дозволить розробити максимально ефективну систему контролю рівня забур'яненості посівів.

Дослідження проводили у ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція» в стаціонарному досліді з вивчення ефективності вирощування сільськогосподарських культур за різних систем землеробства в польовій лабораторії кафедри землеробства та гербології.

Дослідження були спрямовані на вивчення впливу гербіцидів, а також їх сумішей на загальний рівень забур'яненості посівів та їх видовий склад на фоні системи землеробства *No-till* в агрофітоценозі сої.

Схемою дослідів на варіанті першому передбачалось використання на *No-till* гербіциду суцільної дії – Гліфовіт, замість передпосівної культивуації, застосовувались бакові суміші страхових гербіцидів контактної і системної дії – Флагман (480г/л) + Тіфен-S (750 г/кг) проти однорічних та багаторічних дводольних бур'янів у фазу 1–3 трійчастих листки сої, через 7 днів проводили обприскування гербіцидом системної дії Квін Стар Макс (125 г/л) проти однорічних та багаторічних злакових бур'янів; на другому варіанті – використання одного ґрунтового гербіциду – Хортус (900 г/л) з додаванням до ґрунтового гербіциду суцільної дії – Гліфовіт (480 г/л) та бакові суміші страхових гербіцидів контактної і системної дії (Тіфен-S+Флагман, Квін Стар Макс); на варіанті третьому виключається застосування будь-яких гербіцидів.

Наші дослідження показали, що найменша кількість бур'янів спостерігалась на другому варіанті з застосуванням препаратів Хортус + Гліфовіт + бакові суміші страхових гербіцидів (Тіфен-S+Флагман, Квін Стар Макс). Видовий спектр був представлений малорічними бур'янами, проте незначну частку від загальної кількості сегетальної рослинності, майже 1 % займав осот городній. Значно більша кількість сегетальної рослинності сформувалась з участю гербіциду Гліфовіт з додаванням бакових сумішей, без використання ґрунтового. На варіанті третьому, де не застосовувались гербіциди, ступінь забур'яненості дослідної ділянки спостерігався високим. У результаті чого велика кількість бур'янів дійшла до фази репродукції і цим збільшила банк насіння в ґрунті.

Головним показником ефективності порівняння досліджуваних варіантів є урожайність культури. На варіанті першому урожайність становить 3,1 т/га, на другому, з використанням ґрунтового гербіциду до появи сходів сої, спостерігається тенденція помітного збільшення урожайності на 0,8 т/га. На варіанті без застосування гербіцидів урожайність сої дорівнювала 0. Це пояснюється тим, що за нульової технології були відсутні як і механічні обробітки, так і внесення ґрунтових та страхових гербіцидів, а це створило сприятливі умови для росту і розвитку бур'янового угруповання, яке повністю придавило культурні рослини сої.

Таким чином, можна стверджувати, що формування високих та сталих врожаїв сої можливе при вирощуванні її за гербіцидною схемою захисту від бур'янів на перших етапах росту й розвитку культури.

УДК 631.445.4/.452-027.36:631.582(477.4)

Панченко О. Б., Прима І. Д.

Білоцерківський національний аграрний університет, вул. Соборна площа, 8/1, м. Біла Церква, Київська обл., 09117, Україна, e-mail: ranchenko_inna92@mail.ru

ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ В СПЕЦІАЛІЗОВАНІЙ ПОЛЬОВІЙ СІВОЗМІНІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ЗА РІЗНИХ СИСТЕМ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ЧОРНОЗЕМУ ТИПОВОГО

Дослідження проводилися впродовж 2004–2015 рр. у стаціонарному польовому досліді на дослідному полі Білоцерківського НАУ в п'ятипільній сівозміні з наступним чергуванням культур: I поле – горох, II – пшениця озима, III – гречка, IV – кукурудза, V – ячмінь ярий.

Повторність досліді – триразова, розміщення повторень на площі – суцільне, систематичне. Облікова площа ділянок – 112 м².

У досліді вивчали чотири варіанти основного обробітку ґрунту: полицевий, безполицевий, диференційований і мілкий. Полицевий передбачав дискування (10–12 см) під пшеницю озиму, під рештку культур – оранку; безполицевий – дискування під пшеницю озиму, під рештку культур – обробіток плоскорізом; диференційований – поєднання оранки з плоскорізним обробітком; мілкий – глибоку оранку під кукурудзу, а під рештку культур – дискування.